

D nr: 2008-0086

Handläggare:
Eva Borgström

2008-06-13

Utbildningsdepartementet

103 33 Stockholm

Yttrande över betänkande av Lärarutredningen "Legitimation och skärpta behörighetsregler" (SOU 2008: 52)

Riksförbundet För barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning, FUB, är en intresseorganisation som arbetar för att människor med utvecklingsstörning ska kunna leva ett gott liv med full delaktighet i samhällslivet och rätt till samma levnadsvillkor som gäller för andra. Riksförbundet FUB har ca 27 000 medlemmar i 165 lokalföreningar.

Riksförbundet FUB vill lämna följande synpunkter på Lärarutredningen – om behörighet och auktorisations betänkande "Legitimation och skärpta behörighetsregler" (SOU 2008:52):

10.4 Den obligatoriska särskolan

Speciallärarexamen med inriktning inlärningssvårigheter vid utvecklingsstörning

FUB instämmer i utredningens förslag om att det ska krävas en speciallärarexamen för att få undervisa i den obligatoriska särskolan. Vi anser dessutom att lärare som undervisar i särskolan ska ha en speciallärarutbildning som är särskilt inriktad mot inlärningssvårigheter på grund av utvecklingsstörning. Detta förutsätter att den nya speciallärarutbildningen även får en valbar inriktning mot elever med utvecklingsstörning. Denna särskilda inriktning måste bl a innehålla läs- och skriv- samt matematikinlärning vid utvecklingsstörning. Av stor vikt är att utbildningen också ger en ingående kunskap om olika metoder för Alternativ och kompletterande Kommunikation (AKK).

Ett annat mycket viktigt kunskapsområde för en speciallärarutbildning, med inriktning elever med utvecklingsstörning, är begåvningsstöd och begåvningshjälpmedel. I detta sammanhang vill FUB hänvisa till en rapport om begåvningshjälpmedel/-stöd i särskolan och särsvux från Specialpedagogiska institutet (regeringsuppdrag i regleringsbrev för år 2007). SIT konstaterar i rapporten att "Kunskap om begåvningshjälpmedel/stöd finns men behöver utvecklas och fyllas på i stor omfattning bland skolpersonal. Möjligheter till ett bättre lärande och en bättre livssituation för individen med hjälp av dessa är uppenbar."

Åldersadekvat grundutbildning

FUB instämmer inte i utredningens förslag om lärarnas grundutbildning för att få behörighet att undervisa i den obligatoriska särskolan. Utredningen föreslår att grundskollärare F-3 ska kunna undervisa t o m årskurs 6, grundskollärare 4-6 ska kunna undervisa i årskurs 7-10 och att förskollärare ska kunna undervisa i träningskolan. FUB anser att lärare i grundsärskolan ska ha en åldersadekvat grundutbildning samt speciallärarutbildning, d v s en lärare som undervisar elever i åldrarna 6-9 år ska vara grundskollärare F-3, elever i åldrarna 10-12 år ska undervisas av grundskollärare 4-6. För att få undervisa i årskurs 7-10 samt på nationella och specialutformade program inom gymnasiesärskolan ska grundutbildningen som lägst vara grundskollärare 7-9.

Vi instämmer i utredningens förslag om yrkeslärare för att undervisa i yrkesämnen på nationella och specialutformade program samt i yrkesträning inom ramen för ett individuellt program.

När det gäller behörighet för lärare i träningskolan och gymnasiesärskolans verksamhetsträning på individuella program anser FUB att den ska vara lägst grundskollärare F-3 med vidareutbildning som speciallärare. Vår erfarenhet är att många elever i träningskolan har kapacitet att lära sig att läsa, skriva och räkna. Det är då av största vikt att de ges möjlighet att skaffa sig dessa färdigheter. En mycket viktig förutsättning är att deras lärare har en gedigen kompetens vad gäller undervisning i läsning och skrivning samt matematik. Detta är viktigt inte minst mot bakgrund av Skolverkets utvärderingar och inspektioner som visat att särskolan i alltför hög grad fokuserar på omsorg och social träning och att kunskapsmålen därmed får en underordnad betydelse. Vi tror att en viktig förklaring till att det ser ut på detta sätt just är de nuvarande låga behörighetskraven för att få undervisa i träningskolan. En stor andel av lärarna är förskollärare eller fritidspedagoger och i deras utbildning ligger inte fokus på kunskapsförmedling.

Ta bort träningskolan som begrepp

FUB instämmer i skollagskommitténs förslag (SOU 2002:121) och Carlbeckkommitténs förslag (SOU 2004:98) om att träningskolan som begrepp ska försvinna och att den obligatoriska utbildningen inom särskolan ska benämnas grundsärskolan. Vi föreslår också att begreppen yrkes- och verksamhetsträning inom gymnasiesärskolan tas bort. Innehållet ska finnas kvar inom det individuella programmet. Det individuella programmet ska ge eleven en individuell studiegång, uppbyggd av kunskapsområden och/eller ämnen i en kombination av kurser. Vi anser att detta skulle öppna upp för en större flexibilitet med större möjlighet för eleverna att kombinera ämnen och ämnesområden från särskolans kursplaner samt kurser från grundskolans kursplaner utifrån individuella förutsättningar och behov.

Stockholm dag som ovan

För Riksförbundet FUB

Anna-Lena Krook
Förbundsordförande